

**การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วย
ระบบออนไลน์แบบเปิด (MOOCs)**
**THE DEVELOPMENT OF INSTRUCTIONAL MODEL FOR LIFE SKILLS WITH
MASSIVE OPEN ONLINE COURSES (MOOCs)**

พรเทพ ลีทองอิน^{1*}, ชนินทร์ ฐิติเพชรกุล², อัษฎา พลอยโสภณ³ และ ลำไย สนันรัมย์⁴
Pornteap Leethong-in^{1*}, Chanin Thitipetchakul², Asada Ploysophon³ and Lumyai Sananram⁴

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต 295 ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300^{1, 2, 3}
กระทรวงศึกษาธิการ 319 วังจันทรมงคล ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300⁴
Suan Dusit University, 295, Nakhon Ratchasima Rd, Dusit, Dusit District, Bangkok 10300^{1, 2, 3}
Ministry of Education, 319, Ratchadamnoen Nok Rd, Dusit, Bangkok, 10300⁴

*Corresponding author E-mail: pornteap_lee@dusit.ac.th

(Received: 2 Feb, 2023; Revised: 16 Jun, 2023; Accepted: 27 June, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทักษะชีวิตที่จำเป็นของเด็กและเยาวชนในการป้องกันและลดปัญหาความรุนแรง 2) พัฒนาและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด 3) ทดลองและศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด และ 4) ประเมินรูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นผู้เชี่ยวชาญ 10 ท่าน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง และกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 500 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถามทักษะชีวิตที่จำเป็นของเด็กและเยาวชนในการป้องกันและลดปัญหาความรุนแรง 2) รูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด ประกอบด้วย คู่มือการใช้รูปแบบและบทเรียนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด 15 หน่วย 3) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะชีวิต และ 4) แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และตรวจสอบความถูกต้องของการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test แบบ Dependent Sample t-test

ผลการวิจัย พบว่า 1) ทักษะชีวิตที่จำเป็นของเด็กและเยาวชนในการป้องกันและลดปัญหาความรุนแรง ประกอบด้วย 4 ทักษะ ได้แก่ การมีความรักและมองเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น, การมีความภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น, การเคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่นตามวิถีทางประชาธิปไตย และการปฏิบัติตนได้เหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม 2) รูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด ประกอบด้วย กลุ่มผู้ใช้ 3 กลุ่ม องค์ประกอบหลัก 4 ด้าน และปัจจัยสนับสนุน 3 ปัจจัย บทเรียนออนไลน์ ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ 15 หน่วย มีประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_1/E_2) เท่ากับ 82.08/80.14 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 3) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์

⁴ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาเครื่องมือวัดผล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 และ 4) รูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: รูปแบบการเรียนการสอน, ทักษะชีวิต, ระบบออนไลน์แบบเปิด

ABSTRACT

This research aims to: 1) study the life skills necessary for children and adolescents to prevent and reduce violence; 2) examine and develop the quality teaching and learning model for life skills using the Massive Open Online Courses (MOOCs); 3) investigate and analysis the outcome of implementing the life skills teaching and learning model using MOOCs; and 4) evaluate the life skills teaching and learning model using MOOCs. The key informants included 10 experts in the quality of the educational research, the basic education, the life skills, child support and help care, and educational technology selected through purposive sampling. The sampling was 500 middle secondary school students affiliated with the Basic Education Commission selected by stratified random sampling. The research tools included; 1) a questionnaire on the life skills necessary for children and adolescents to prevent and reduce violence, 2) the model and its manual, and life skills MOOCs Lesson, 3) a life skills achievement test, and 4) an evaluation form for the model. Qualitative analysis employed content analysis and triangulation was employed to ensure the validity of the data analysis. Quantitative analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, Dependent Sample t-test.

Research result showed that: 1) the life skills that necessary for children and adolescents to prevent and reduce violence include love and self-awareness and others, pride in oneself and others, human rights democracy, and active behavior and usefulness; 2) The MOOCs model include three useful groups, four main components, and three supporting effects with 15 units of online lessons. The efficiency results and process efficiency scores were 82.08/80.14 that was higher than criteria 80/80; 3) the student's achievement scores after was higher than before at the significant level 0.01; and 4) the life skills model for preventing and reducing violence among children and adolescents was suitable in the high level.

KEYWORDS: Instructional Model, Life Skills, Massive Open Online Courses (MOOCs)

บทนำ

สถานการณ์ปัญหาการใช้ความรุนแรงในเด็กและเยาวชนที่เกิดขึ้นทั่วโลกพบว่าเด็กและเยาวชนประมาณหนึ่งพันเจ็ดร้อยล้านคนทั่วโลกตกเป็นเหยื่อหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรง การถูกรังแกกลั่นแกล้ง การทารุณกรรม การใช้ความรุนแรงทางเพศ การถูกล่วงละเมิดทางร่างกายทั้งในบ้านและสถานศึกษา (Know Violence in Childhood, 2017) นอกจากนี้ยังพบว่าสถานที่ที่พบความรุนแรงมากที่สุดคือสถานศึกษา เด็กอายุ 13–15 ปี ประมาณ 150 ล้านคนทั่วโลก เคยเผชิญกับความรุนแรงในโรงเรียน ปัญหาการถูกรังแกหรือล้อเลียน (Bullying) ในโรงเรียนเป็นหนึ่งในปัญหาที่ใหญ่ที่สุด (United Nations International Children's Emergency Fund [UNICEF], 2018) สำหรับประเทศไทยพบว่าเด็กโดนกลั่นแกล้งในสถานศึกษาประมาณ 600,000 คนต่อปี ผลจากการสำรวจในเดือนกันยายน พ.ศ. 2561 มีเด็กนักเรียนอายุ 13–15 ปี ร้อยละ 29 ถูกข่มเหง และร้อยละ 36 มีการทะเลาะชกต่อยกัน (Department of Mental Health, 2018)

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization [WHO], 2002) ได้แบ่งลักษณะการใช้ความรุนแรงเป็น 4 รูปแบบ ประกอบด้วย 1) ความรุนแรงทางร่างกาย (Physical Violence) 2) ความรุนแรงทางจิตใจ (Psychological Violence) 3) ความรุนแรงทางเพศ (Sex Violence) และ 4) ความรุนแรงที่ก่อให้เกิดความสูญเสียหรือละเลย/ทอดทิ้ง (Deprivation or Neglect) ความรุนแรงที่เกิดขึ้นจะสร้างบาดแผลให้กับเด็กที่ถูกทำร้าย ส่งผลให้กลายเป็นเด็กที่มีปัญหาด้านอารมณ์ มีความเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพจิต วิตกกังวล เสียใจ สิ้นหวัง อาจซึมเศร้า หรือร้ายแรงอาจถึงขั้นฆ่าตัวตาย บางรายที่ถูกกระทำทารุณกรรมทางกาย ส่งผลทำให้เกิดการบาดเจ็บหรือพิการ (UNICEF, 2016) ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาคความรุนแรงที่เกิดขึ้นได้ด้วยการใช้ทักษะชีวิต (WHO, 2009)

ทักษะชีวิต (Life Skills) เป็นทักษะที่มีความจำเป็นช่วยให้เกิดการรับรู้และตอบสนองกับสถานการณ์เพื่อให้สามารถปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นภูมิคุ้มกันความเสี่ยงในการดำเนินชีวิตทั้งในปัจจุบันและอนาคต (Rosen, 2003) สถานศึกษา

เป็นที่เหมาะสมสำหรับการเริ่มต้นการสอนทักษะชีวิต (WHO, 2009) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Office of the Basic Education Commission, 2011) กำหนดให้ทักษะชีวิตเป็น 1 ใน 5 สมรรถนะสำคัญที่ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้ก้าวทันกับโลกและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 1) การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 2) การคิดวิเคราะห์ตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 3) การจัดการกับอารมณ์และความเครียด และ 4) การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ซึ่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนโดยองค์รวมทั้งร่างกาย สติปัญญา ความคิด การเรียนรู้ตลอดชีวิต ทักษะการปฏิบัติงาน และการปฏิบัติตนเพื่อสร้างสรรค์สังคม (Nunan, 1997; Caine and Caine, 1991) รวมทั้งสามารถวิเคราะห์และพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆ ของตนเองผ่านการฝึกฝนและสั่งสมประสบการณ์ตามกรอบแนวคิดเพื่อการเติบโต (Growth Mindset) (Hildrew, 2018; Smith and Firth, 2018) ซึ่งเป็นพื้นฐานนำไปสู่คุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Stager, 2015; Clark and Sousa, 2018) ที่สามารถเรียนรู้และปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ดังนั้น การพัฒนาการศึกษาโดยการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนมีความสนใจและสร้างแรงจูงใจในการเรียนจึงเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถด้านทักษะความรู้และทักษะชีวิต

การสร้างทักษะชีวิตในสถานศึกษามี 2 วิธี คือ 1) การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองจากประสบการณ์และแบบอย่างที่ดี และ 2) การเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนการสอนผ่านรูปแบบกิจกรรมต่างๆ ที่เชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิตของผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาส่วนใหญ่เลือกใช้วิธีที่ 2 โดยบูรณาการองค์รวมหรือสอดแทรกใน 8 สารการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านมาพบว่า ครูขาดการเชื่อมโยงสิ่งที่ผู้เรียนอยากรู้กับเนื้อหาหรือการนำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นกรณีศึกษา รวมทั้งขาดการใช้เหตุผลทั้งเชิงทฤษฎีและการปฏิบัติเข้ามาประกอบเพื่อให้ผู้เรียนได้อภิปรายร่วมกันและนำไปประยุกต์ใช้ ตลอดจน

ไม่มีกระบวนการประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน (Office of the Basic Education Commission, 2011) จึงควรพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

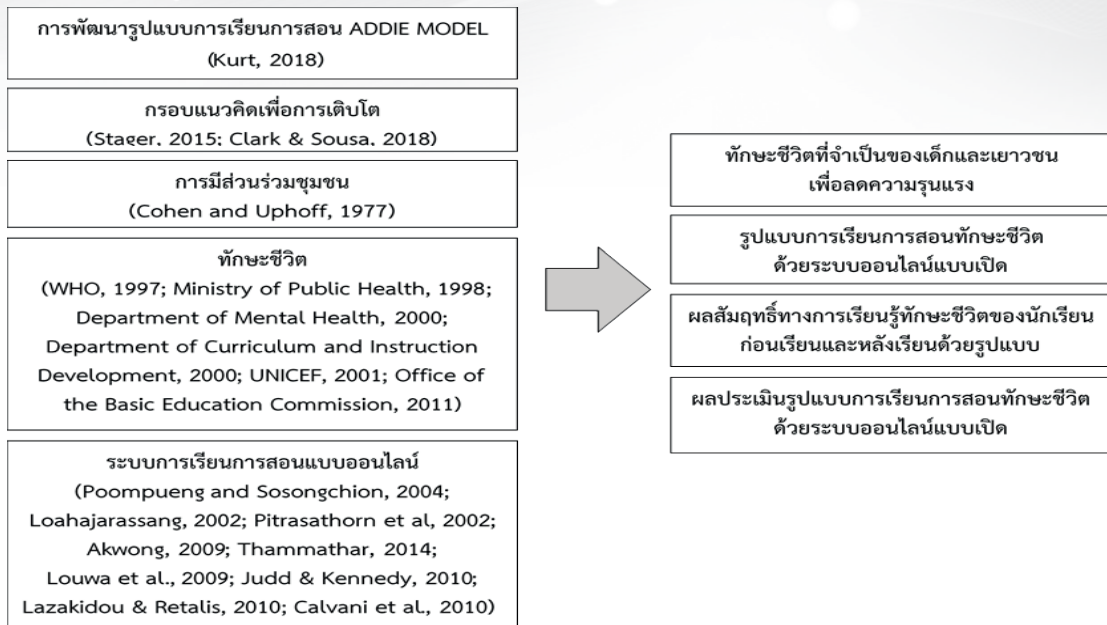
หลักสูตรการเรียนการสอนแบบออนไลน์แบบเปิด หรือ MOOCs (Massive Open Online Courses) เป็นการเรียนการสอนแบบออนไลน์ที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยเทคโนโลยี (Bordoloi, Das, and Das, 2021) ใช้ทรัพยากรค่อนข้างน้อยและช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงหลักสูตรมาตรฐานระดับโลกได้ (Anand and Kallarakal, 2021) ช่วยเพิ่มคุณภาพการเรียนรู้และประสิทธิภาพของผู้เรียนโดยรวม (Ahmed et al., 2021) การพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพต้องมีการออกแบบและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ซึ่ง ADDIE Model ประกอบด้วย 1) Analysis เป็นการศึกษาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น 2) Design เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาออกแบบเครื่องมือ 3) Development เป็นพัฒนาเครื่องมือ นำไปติดตั้งบนระบบอินเทอร์เน็ต และหาประสิทธิภาพ 4) Implement เป็นการนำเอาเครื่องมือไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง และจัดเก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ 5) Evaluation เป็นการประเมินผลความเหมาะสมของเครื่องมือ เป็นหลักการออกแบบและพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ (Kurt, 2018; Trust and Pektas, 2018) ที่มีโครงสร้างที่ยืดหยุ่นสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสภาพ

แวดล้อมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย (Almelhi, 2021) และสะดวกต่อการนำไปใช้ในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรอีเลิร์นนิง (Draper-Rodi, Vogel, and Bishop, 2018) จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้น จึงเห็นควรที่จะมีการศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด (MOOCs) เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนทักษะชีวิตให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะชีวิต สามารถรับรู้และจัดการกับปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีศักยภาพในการพัฒนาประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะชีวิตที่จำเป็นของเด็กและเยาวชนในการป้องกันและลดปัญหาความรุนแรง
2. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด
3. เพื่อทดลองและศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด
4. เพื่อประเมินรูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยประยุกต์ใช้ ADDIE Model (Kurt, 2018) เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาทักษะชีวิตที่จำเป็นของเด็กและเยาวชนในการป้องกันและลดปัญหาความรุนแรง (Analysis)

ประชากร

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 6 ภูมิภาค

กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 6 ภูมิภาค ภูมิภาคละ 2 จังหวัด จังหวัดละ 4 โรงเรียน โรงเรียนละ 126 คน (ครูระดับชั้นละ 2 คน นักเรียนระดับชั้นละ 40 คน) รวมทั้งสิ้น 6,048 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามทักษะชีวิตที่จำเป็นของเด็กและเยาวชนในการป้องกันและลดปัญหาความรุนแรง

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. วิเคราะห์ความจำเป็นทักษะชีวิต รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิด ลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชนที่เกื้อกูลต่อการลดความรุนแรงในเด็กและเยาวชน และการออกแบบบทเรียนตามแนวคิดของทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivist Theory) ในกรอบแนวคิดเพื่อเติบโต (Growth Mindset) จาก WHO (1997); กระทรวงสาธารณสุข (Ministry of Public Health, 1998); กรมสุขภาพจิต (Department of Mental Health, 2000); กรมวิชาการ (Department of Curriculum and Instruction Development, 2000); UNICEF (2001) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Office of the Basic Education Commission, 2011)

2. ร่างแบบสอบถามทักษะชีวิตที่จำเป็นของเด็กและเยาวชนในการป้องกันและลดปัญหาความรุนแรง เป็นแบบมาตราประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 60 ข้อ

3. นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย พัฒนาคูณภาพการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการดูแลและช่วยเหลือเด็ก ด้านทักษะชีวิต และด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา พิจารณาความตรงเชิงโครงสร้าง

(Content Validity) แล้วนำมาหาค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item – Objective Congruence : IOC) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงไปทดลองกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) มีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างไปที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ประสานครูตัวแทนโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ดูแลนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มากกว่า 2 ปี ขึ้นไป โรงเรียนละ 1 คน เป็นผู้ช่วยนักวิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างและเก็บข้อมูลวิจัย

3. เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 15–30 กันยายน 2564 โดยจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ พร้อมซองจดหมายตอบกลับ

4. ส่งแบบสอบถามไป 48 โรงเรียน โรงเรียนละ 126 ชุด รวมทั้งสิ้น 6,048 ชุด ได้รับกลับคืน 6,048 ชุด คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 100 แล้วตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด (Design and Development)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้เชี่ยวชาญ 10 ท่าน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านทักษะชีวิต ด้านการดูแลและช่วยเหลือเด็ก และด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี

กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสมุทรปราการ จำนวน 51 คน ได้มาด้วยวิธีการอาสาสมัคร ไม่มีประวัติความรุนแรง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับเก่ง ปานกลาง และอ่อน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด ประกอบด้วย คู่มือการใช้ และบทเรียนทักษะชีวิตออนไลน์แบบเปิด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มาสนทนากลุ่มย่อยโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 10 ท่าน ประกอบด้วย ด้านการวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการดูแลและช่วยเหลือเด็ก ด้านทักษะชีวิต และด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อร่างรูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด ประกอบด้วย คู่มือการใช้ และบทเรียนทักษะชีวิตออนไลน์แบบเปิด จำนวน 15 หน่วยการเรียนรู้

2. นำรูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตฯ ที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ประกอบด้วย ด้านการวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการดูแลและช่วยเหลือเด็ก ด้านทักษะชีวิต และด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา พิจารณาความตรงเชิงโครงสร้าง (Content Validity) แล้วนำมาหาค่าความสอดคล้องรูปแบบกับวัตถุประสงค์ (Index of Item – Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้ (Ronna and Laurie, 2003)

3. นำรูปแบบฯ ที่ผ่านการหาคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญไปหาประสิทธิภาพสื่อการสอน ด้วยวิธีการหาประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_1/E_2) โดยกำหนดเกณฑ์ 80/80 (Brahmawong, 2013) จากนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 51 คน แบ่งเป็น ทดสอบแบบเดี่ยว 1:1 จำนวน 3 คน ทดสอบแบบกลุ่ม 1:5 จำนวน 15 คน และทดสอบภาคสนาม 1:11 จำนวน 33 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดสนทนากลุ่มย่อย เพื่อร่างรูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตฯ ประกอบด้วย คู่มือการใช้ และบทเรียนทักษะชีวิตออนไลน์แบบเปิด แล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณา
2. นำรูปแบบเรียนการสอนทักษะชีวิตฯ ที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญไปติดตั้งบนระบบอินเทอร์เน็ต โดยใช้แพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ระบบเปิดของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต (SDU-MOOCs) <https://mooc.dusit.ac.th/course/view.php?id=53> ทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาประสิทธิภาพสื่อการสอน และนำผลไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และตรวจสอบความถูกต้องของการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองและศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด (Implementation)

ประชากร

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ผู้บริหารโรงเรียนสมัครใจเข้าร่วมงานวิจัย 19 โรงเรียน จำนวน 22,904 คน

กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ผู้บริหารโรงเรียนสมัครใจเข้าร่วมงานวิจัย 19 โรงเรียน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเปิดตาราง Taro Yamane (Yamane, 1973) ความเชื่อมั่นที่ระดับ .05 ได้จำนวน 393 คน ผู้วิจัยเพิ่มกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 20 เพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูล รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 500 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะชีวิต

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. สร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะชีวิต เป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
3. นำแบบทดสอบฯ ที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ประกอบด้วย ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านทักษะชีวิต ด้านความรุนแรง ด้านการดูแลและช่วยเหลือเด็ก พิจารณาความตรงเชิงโครงสร้าง (Content Validity) แล้วนำมาหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item – Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้ (Ronn and Laurie, 2003)
4. นำแบบทดสอบฯ ที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) ได้ค่าเท่ากับ 0.66 อยู่ในระดับที่เหมาะสม (Gronlund and Linn, 1990) ค่าอำนาจจำแนก (r) โดยการใช้ค่าดัชนีบี (B-Index) ของแบรนแนน ได้ค่าเท่ากับ 0.27 มีความเหมาะสม (Miller, Linn, and Gronlund, 2013) และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร K-R 20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) ได้ค่าเท่ากับ 0.80 มีความเหมาะสม (Eisinga, Te Grotenhuis, Pelzer, 2012)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประชุมครูผู้ช่วยนักวิจัยตัวแทนโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนละ 1 คน เพื่อชี้แจงขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล และแจ้งให้กลุ่มตัวอย่างทราบว่าการศึกษาคครั้งนี้ขึ้นอยู่ด้วยความสมัครใจ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะเก็บเป็นความลับ และนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างสามารถขอถอนตัวจากการเข้าร่วมการวิจัยก่อนครบกำหนดได้โดยไม่มีผลกระทบแต่อย่างใด
2. ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตฯ กับกลุ่มตัวอย่าง เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565 ถึงวันที่ 30 มีนาคม 2565 ผ่านระบบออนไลน์แบบเปิดของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ครูปฐมนิเทศนักเรียนที่ร่วมการทดลอง เพื่อชี้แจงแนวทางและทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนออนไลน์แบบเปิด

2.2 ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ด้วยแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะชีวิต

2.3 ดำเนินการเรียนการสอนออนไลน์แบบเปิดตามแผนที่วางไว้

2.4 เมื่อเรียนครบเนื้อหาตามที่กำหนด ทดสอบหลังเรียน (Posttest) ด้วยแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะชีวิตฉบับเดียวกับที่ทดสอบก่อนเรียน แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนด้วยสถิติ t-test แบบ Dependent Sample t-test

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด (Evaluation)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ทรงคุณวุฒิ 20 ท่าน ได้มาด้วยวิธีเลือกแบบเจาะจง กำหนดเกณฑ์เป็นผู้มีความรู้ความสามารถด้านการวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการดูแลและช่วยเหลือเด็ก ด้านทักษะชีวิต และด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินรูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การสร้างแบบประเมินรูปแบบ

2. สร้างแบบประเมินรูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด เป็นแบบมาตราประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 10 ข้อ

3. นำแบบประเมินรูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด ที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ประกอบด้วย ด้านการวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการดูแลและช่วยเหลือเด็ก ด้านทักษะชีวิต และด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา พิจารณาความตรงเชิงโครงสร้าง (Content

Validity) แล้วนำมาหาค่าความสอดคล้องข้อคำถามกับวัตถุประสงศ์ (Index of Item – Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00

4. นำแบบประเมินที่ปรับปรุง ไปติดตั้งในโปรแกรม Google Forms เก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิเก็บข้อมูลประชุมออนไลน์ วันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2565 เวลา 13.00–16.00 น. ผ่านระบบ Zoom Meeting ประสานวันเวลาที่ดำเนินการประชุม

2. จัดประชุม ผู้ทรงคุณวุฒิ 20 ท่าน เพื่อประเมินรูปแบบการเรียนการสอนฯ และให้ข้อเสนอแนะผ่านทางออนไลน์โปรแกรม Google Forms นำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. การศึกษาทักษะชีวิตที่จำเป็นของเด็กและเยาวชนในการป้องกันและลดปัญหาความรุนแรง จากการสอบถามทักษะชีวิตที่จำเป็น 60 ทักษะ วิเคราะห์ข้อมูลพบว่าทักษะชีวิตที่จำเป็น 4 ทักษะ พิจารณาจากค่าเฉลี่ยมากที่สุด 4 อันดับแรก ประกอบด้วย การมีความรักและมองเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น การมีความภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น การเคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่น ตามวิธีทาง และการปฏิบัติตนได้เหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม เมื่อวิเคราะห์ความจำเป็น 4 ทักษะพบว่า ในภาพรวมมีความจำเป็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีความรักและมองเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.71) มีความจำเป็นอยู่ในระดับมากรองลงมา คือ การมีความภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.45) และการเคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่นตามวิธีทางประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.55) มีความจำเป็นอยู่ในระดับมากด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การปฏิบัติตนได้เหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.25) มีความจำเป็นอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การศึกษาทักษะชีวิตที่จำเป็นของเด็กและเยาวชนชีวิตในการป้องกันและลดปัญหาความรุนแรง

ทักษะชีวิตที่จำเป็น	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความจำเป็น
มีความรักและมองเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	4.38	0.71	มีความจำเป็นมาก
มีความภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น	4.37	0.45	มีความจำเป็นมาก
เคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่นตามวิถีทางประชาธิปไตย	4.36	0.55	มีความจำเป็นมาก
ปฏิบัติตนได้เหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม	4.33	0.25	มีความจำเป็นมาก
ภาพรวม	4.36	0.49	มีความจำเป็นมาก

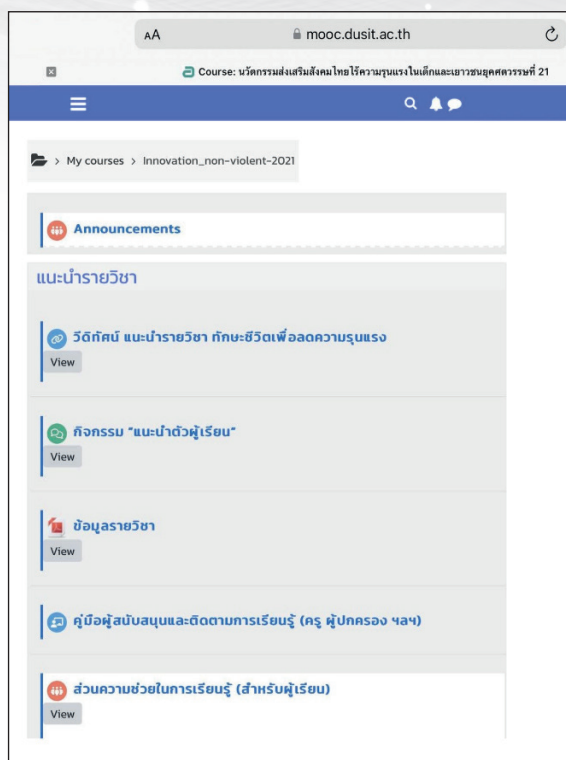
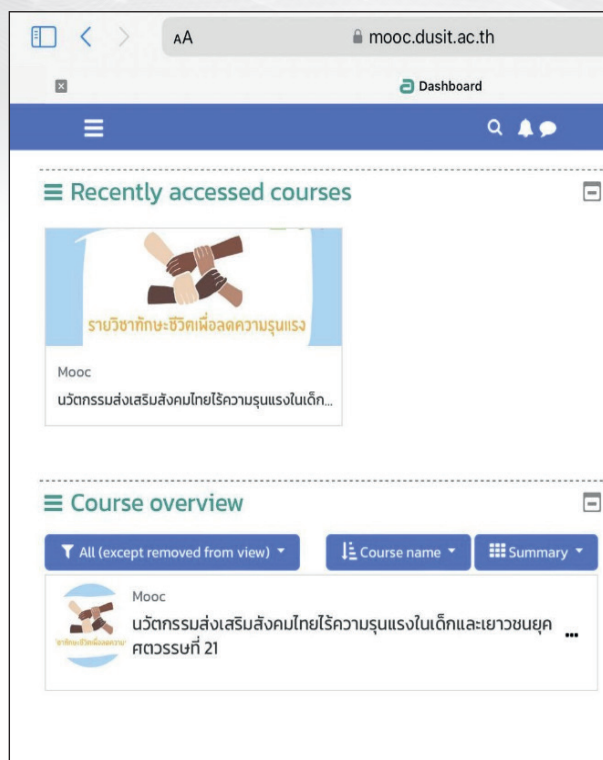
2. การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ
การเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด

2.1 รูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิต
 ด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด ประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้ใช้
 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้เรียน กลุ่มผู้สอน และกลุ่ม
 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 2) องค์ประกอบหลัก 4 ด้าน ได้แก่
 การจัดการหลักสูตร การจัดการบทเรียน การจัด

การทดสอบและติดตามผล และการจัดการสื่อสาร และ
 3) ปัจจัยสนับสนุน 3 ปัจจัย ได้แก่ พื้นฐานการใช้เทคโนโลยี,
 การนำเทคโนโลยีมาสนับสนุน และการมีส่วนร่วมปฏิสัมพันธ์
 บทเรียนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด
 มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) บทเรียนทักษะชีวิต 15 หน่วย
 2) วิธีการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน 3) การจัดหน้าจอภาพ 9 หน้าจอ
 รายละเอียดดังตารางที่ 2 และภาพที่ 2

ตารางที่ 2 องค์ประกอบบทเรียนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด

องค์ประกอบ	รายละเอียด
1. บทเรียนทักษะชีวิต 15 หน่วย	1) การค้นพบความถนัด ความสามารถ และบุคลิกภาพของตนเอง 2) การค้นพบ จุดแข็งและจุดอ่อนของตนเอง 3) การยอมรับความแตกต่างระหว่างตนเองกับผู้อื่น 4) การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น 5) รู้เท่าทันและจัดการอารมณ์ที่เกิดขึ้น กับตนเอง 6) การเลือกรับข้อมูลข่าวสารอย่างไตร่ตรองและรู้เท่าทันสังคม ที่มีการเปลี่ยนแปลง 7) ตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เผชิญอย่างมีเหตุผล และรอบคอบ 8) การจัดการความขัดแย้งต่าง ๆ ได้ด้วยวิธีที่เหมาะสม 9) การยืนยัน ความต้องการของตนเอง ปฏิเสธและต่อรองบนพื้นฐานของความถูกต้อง 10) การแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ 11) การรับผิดชอบต่อสังคม 12) การกลั่นแกล้ง การรังแก และแก้ปัญหาในสถานการณ์วิกฤตได้ 13) การกลั่นแกล้ง ผ่านสังคมออนไลน์ 14) การละเมิดทางเพศ และ 15) การกลั่นแกล้งทางสังคม
2. วิธีการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน	1) การลงทะเบียนเรียน 2) แนะนำรายวิชา 3) ทดสอบก่อนเรียน 4) เข้าสู่ บทเรียน 5) ทดสอบหลังเรียน และ 6) ประเมินความคิดเห็นต่อรูปแบบ
3. การจัดหน้าจอภาพ 9 หน้าจอ	1) หน้าแรก (Home Page) 2) หน้าลงทะเบียนเรียน 3) หน้าภาพรวมรายวิชา 4) หน้ากระดานข่าว 5) หน้าการทดสอบก่อนเรียน 6) หน้าหน่วยการเรียนรู้ 7) หน้าห้องสนทนา 8) หน้าการทดสอบหลังเรียน และ 9) หน้าการสอบถาม ความคิดเห็นต่อรูปแบบ

ภาพที่ 2 ตัวอย่างภาพหน้าจอบทเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด

2.2 การหาประสิทธิภาพบทเรียนการสอน ทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด มีค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 82.08 และประสิทธิภาพของ

ผลลัพธ์ (E_2) มีค่าเท่ากับ 80.14 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การหาประสิทธิภาพบทเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด (N=33 คน)

ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)			ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)			การเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 80/80
แบบฝึกหัดระหว่างเรียน			แบบทดสอบหลังเรียน			
คะแนนเต็ม	Mean	E_1	คะแนนเต็ม	Mean	E_2	
40	34	82.08	60	48	80.14	82.08/80.14

3. การทดลองและศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด

จากการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 500 คน ถอนตัวจากการเข้าร่วมการวิจัย 16 คน เนื่องจากมีปัญหาด้านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และ

มีปัญหาด้านสายตาไม่สามารถมองเห็นหน้าจออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ได้เป็นเวลานาน ๆ นักเรียนเรียนจบบทเรียนตามที่กำหนด 484 คน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ทักษะชีวิตหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด

การทดสอบ	n	Mean	S.D.	t	df	Sig.
ก่อนเรียน	484	22.32	4.06	-31.52	516	.000*
หลังเรียน		27.45	3.09			

*p< 0.01

4. การประเมินรูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด จากผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า ในภาพรวมรูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.44$, $\sigma = 0.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความถูกต้อง ($\mu = 4.50$, $\sigma = 0.52$) รองลงมาคือ ด้านความเหมาะสม ($\mu = 4.49$, $\sigma = 0.48$) และด้านการใช้ประโยชน์ ($\mu = 4.43$, $\sigma = 0.79$) สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านความเป็นไปได้ ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.56$) ทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิมีข้อเสนอแนะว่าการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอน ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้องเป็นสิ่งสำคัญช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนจนประสบผลสำเร็จ เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันเสมือนเรียนอยู่ในห้องเรียนจริง แสดงดังตารางที่ 5

ผลจากการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิดตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แสดงรายละเอียดดังภาพที่ 3

ตารางที่ 5 การประเมินรูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด

รายการ	μ	σ	ระดับความเหมาะสม
ด้านการใช้ประโยชน์	4.43	0.79	เหมาะสมมาก
ด้านความเป็นไปได้	4.33	0.56	เหมาะสมมาก
ด้านความเหมาะสม	4.49	0.48	เหมาะสมมาก
ด้านความถูกต้อง	4.50	0.52	เหมาะสมมาก
ภาพรวม	4.44	0.59	เหมาะสมมาก

ภาพที่ 3 รูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด

สรุปผลการวิจัย

1. ทักษะชีวิตที่จำเป็นของเด็กและเยาวชนเพื่อลดความรุนแรง ประกอบด้วย 4 ทักษะ ได้แก่ 1) การมีความรักและมองเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 2) การมีความภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น 3) การเคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่นตามวิถีทางประชาธิปไตย 4) การปฏิบัติตนได้เหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

2. รูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด ประกอบด้วย กลุ่มผู้ใช้ 3 กลุ่ม องค์ประกอบหลัก 4 ด้าน ปัจจัยสนับสนุน 3 ปัจจัย และบทเรียนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด 15 หน่วย วิธีการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน และการจัดหน้าจอภาพ 9 หน้าจอ มีประสิทธิภาพกระบวนการและประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E_1/E_2) เท่ากับ 82.08/80.14 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

3. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิดสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

4. รูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

การอภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาทักษะชีวิตที่จำเป็นของเด็กและเยาวชนในการป้องกันและลดปัญหาความรุนแรง ประกอบด้วย

1.1 การมีความรักและมองเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การมีความรักและมองเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสร้างเจตคติที่ดีให้เกิดขึ้นกับตนเอง มีความเชื่อมั่น และมีความรู้สึกที่ดีกับบุคคลรอบข้าง ตลอดจนสามารถปรับตัวทางอารมณ์ สังคม เผชิญกับอุปสรรคและลดปัญหาความรุนแรงได้ ซึ่งการมีความรักและมองเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นจะช่วยลดผลกระทบทางลบให้แก่บุคคลได้ บุคคลที่มีความรักและมองเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นสูงจะมีความรู้สึกที่ตนเองมีความมั่นคงทางอารมณ์ สามารถจัดการกับสถานการณ์ที่ไม่น่าพึงพอใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Cast and Burke, 2002) สอดคล้องกับ

ทิพย์วัลย์ สุรินยา (Surinya, 2015) ที่พบว่า ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองช่วยลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กวัยรุ่นชาย (Kaenchampa, 2017)

1.2 การมีความภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เด็กและเยาวชนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่นสูงจะสามารถเผชิญปัญหาต่าง ๆ ได้ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข มีสุขภาพจิตดี และสามารถแสดงออกทางพฤติกรรมอย่างเหมาะสม และลดพฤติกรรมก้าวร้าว (Naseri, and Babakhani, 2014) สอดคล้องกับ สมรัก ครองยุทธ, นุจรี ไชยมงคล และดวงใจ วัฒนสินธุ์ (Krongyudh, Chaimongkol, and Vatanasin, 2017) ที่ศึกษาพบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่นจะช่วยควบคุมอารมณ์ของตนเอง ลดความก้าวร้าว และลดความรุนแรง

1.3 การเคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่นตามวิถีประชาธิปไตย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การเคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่นตามวิถีประชาธิปไตย จะช่วยให้เด็กและเยาวชนเข้าใจสิทธิและเสรีภาพของตนเอง โดยไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น ทุกคนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน ทำให้เกิดความรักความสามัคคี สังคมมีความสงบ ไร้ความรุนแรง (Srivipat, 2017) สอดคล้องกับบุญสกรรัตน์, หงสกุลตระกูล จิตวัฒนากร และพิศมัย จารุจิตติพันธ์ (Hongsakul, Chitwattanakorn, and Jarujittipon, 2018) ที่ศึกษาพบว่า การไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นสามารถลดการกระทำความรุนแรงต่อเด็กและสตรีได้

1.4 การปฏิบัติตนได้เหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการปฏิบัติตนได้เหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม เป็นกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่จะเกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนด้วยการลงมือกระทำและปฏิบัติ นำไปสู่การเปลี่ยนความคิดจิตใจ และพฤติกรรมบนพื้นฐานของการให้ ช่วยเหลือ และแบ่งปันเสียสละ ทำให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (Heng, 2018) สอดคล้องกับบุษราภรณ์ ดิยาวร์, ปาริชาติ วลัยเสถียร และวิวัฒน์ หามนตรี (Tiyao, Valaisathien, and Harmontree, 2019) ที่ศึกษาพบว่า การขัดเกลาทางสังคมส่งผลต่อการพัฒนาตนเองของเยาวชนเห็นคุณค่าตนเอง เชื่อมั่นกล้าแสดงออก มีความรับผิดชอบ ต่อตนเองและผู้อื่น ไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น

2. รูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด ประกอบด้วย 3 กลุ่ม 7 ปัจจัย บทเรียน 15 หน่วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบที่สร้างขึ้นได้พัฒนาตามแนวคิดการออกแบบการเรียนการสอนของ ADDIE Model (Kurt, 2018) เป็นปัจจัยสำคัญช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ดังที่สุตารัตน์ จงบุรณสิทธิ์ (Jongburanasit, 2019) ได้กล่าวไว้ว่า ADDIE Model เป็นกระบวนการออกแบบและพัฒนาสื่อการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ธวัชชัย สหพงษ์ (Sahapong, 2020) ที่ศึกษาพบว่า ADDIE Model ช่วยพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ

นอกจากนี้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีค่าประสิทธิภาพกระบวนการและประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E_1/E_2) เท่ากับ 82.08/80.14 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ผลของ E_1 และ E_2 มีค่าใกล้เคียงกัน แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนมีคุณภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบที่สร้างขึ้นได้กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม การเรียนการสอนอย่างชัดเจนและสามารถวัดได้ เนื้อหาบทเรียนที่สร้างขึ้นผ่านกระบวนการวิเคราะห์เนื้อหาตามจุดประสงค์ของการเรียนการสอน แบบฝึกหัดและแบบทดสอบ มีการประเมินความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความยากง่ายและอำนาจจำแนก ช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (Brahmawong, 2013) ได้กล่าวไว้ว่า การทดสอบประสิทธิภาพสื่อการสอนเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยพัฒนาการเรียนการสอน หากผลลัพธ์ของค่า E_1 และ E_2 ใกล้เคียงกันหรือต่างกันไม่เกินร้อยละ 5 แสดงว่าสื่อการสอนมีคุณภาพ สอดคล้องกับชัยมงคล ไบรักษา และภาณุวัฒน์ ศรีไชยเลิศ (Bairaksa and Srichailard, 2020) ที่ศึกษาพบว่า การหาประสิทธิภาพกระบวนการและประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E_1/E_2) ช่วยพัฒนาสื่อการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Ratchatasomboon, 2022)

3. การทดลองและศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด พบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ทักษะชีวิตหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

รูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิดพัฒนาตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ในกรอบแนวคิดเพื่อเติบโต ตามกระบวนการพัฒนาสื่อออนไลน์ ของ ADDIE Model ทำให้มีรูปแบบการเรียนที่น่าสนใจ เนื้อหาและบทเรียนเหมาะสมกับระยะเวลาที่เรียน ช่วยกระตุ้นและดึงดูดความสนใจ เพิ่มแรงจูงใจให้กับผู้เรียน อีกทั้งผู้เรียนยังสามารถเรียนหรือทบทวนเนื้อหาได้ทุกที่ทุกเวลา ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ทำให้ผู้เรียนจึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับเดชนี ภิรมย์ (Phirom, 2017) ที่ศึกษาพบว่า บทเรียนออนไลน์ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และพัฒนาการเรียนของผู้เรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Yongphot, 2018) คล้ายกับสุริพร ชาบุตรบุญทวี, พระมหาวัฒนา สุรจิตโต, พระสิทธิชัย รินฤทธิ์, สมควร นามศรีฐาน, และชาติรีเพ็งท่า (Chabudboontarik, Suracitto, Rinrit, Namseethan, and Pengtham, 2022) ที่ศึกษาพบว่า การใช้สื่อดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Denmoree, Tachaphahapong, and Chandrachai, 2021)

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ได้แก่ ด้านการจัดการหลักสูตร เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดประสิทธิผลของการเรียนรู้ดีขึ้น เนื่องจากก่อนสอนมีการมอบหมายงานสำหรับผู้เรียนและผู้สอน และเกณฑ์การประเมิน ออกแบบไว้ถูกต้องเป็นระบบ เชื่อมโยงผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรได้อย่างชัดเจน (Fisher et al., 2016) มีแหล่งข้อมูลดิจิทัลช่วยเพิ่มแรงจูงใจของผู้เรียน (Herrington and Herrington, 2006) ช่วยสนับสนุนผู้เรียนตลอดการเรียนรู้ (Lee and Choi, 2011) และแบ่งผู้ใช้งานออกเป็น 3 กลุ่ม 1) กลุ่มผู้เรียน: เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนใหญ่สามารถควบคุมตนเองในการเรียนรู้ มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี ส่งผลต่อการยอมรับและความพร้อมในการเรียนการสอนออนไลน์ (Cohen and Baruth, 2017; Kintu, Zhu, and Kagambe, 2017) 2) กลุ่มผู้สอน: เป็นหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของผู้เรียนทางออนไลน์ (Kim and Thayne, 2015) สร้างปฏิสัมพันธ์

กับผู้เรียนตลอดเวลา ช่วยแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่ไม่คาดฝันที่เกิดขึ้นในพื้นที่การเรียนรู้ออนไลน์ (Churchill, 2017) เกิดความมั่นใจ จูงใจในการคงอยู่ในบทเรียนและหลีกเลี่ยงความรู้สึกโดดเดี่ยวที่อาจเกิดขึ้นในการเรียนรู้ออนไลน์ (Simpson, 2018) และกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้นำชุมชน ฯลฯ มีส่วนช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ กระตุ้น และสร้างแรงจูงใจให้เรียนจนประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ปัจจัยสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ทางออนไลน์ของผู้เรียน ได้แก่ 1) พื้นฐานการใช้เทคโนโลยีโดยจัดการประชุมผู้สอนและผู้เรียนก่อนการเริ่มโครงการ แนะนำวิธีใช้ และวิธีแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในขณะเรียนออนไลน์ ทำให้มีทักษะการใช้เทคโนโลยีที่เพียงพอสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างเรียนส่งผลต่อการเข้าถึงการเรียนรู้ของผู้เรียน (Easton, 2003) และเกิดประโยชน์แก่ผู้สอน (Roblyer et al., 2009) 2) การจัดเตรียมอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วเพื่อให้การเรียนการสอนออนไลน์ไม่มีปัญหา (Theanthong, 2011) และ 3) การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน (Marks et al., 2005) และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Jung, 2011) ส่งผลต่อการรับรู้และความพึงพอใจของผู้เรียน (Sebastianelli, Swift, and Tamimi, 2015; Jaggars and Xu, 2016) ทำให้ผู้เรียนเข้าเรียนครบตามระยะเวลาที่กำหนดและเรียนจนสำเร็จ

ด้านการจัดการบทเรียน ก่อนเริ่มเรียนออนไลน์ได้จัดให้มีการปฐมนิเทศทำให้ผู้เรียนปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ออนไลน์ (Cho, 2012) จัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์แบบกรอบแนวคิดเพื่อการเติบโตโดยผู้สอนให้ผู้เรียนตรวจสอบความคิดก่อนเรียนเป็นการสร้างแรงจูงใจ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ โดยใช้ความสามารถของตนเอง มากกว่าการพึ่งพาบุคคลอื่น (Grant and Dweck, 2003) อีกทั้งยังสามารถลดความวิตกกังวลที่อาจเกิดขึ้นในการเรียนรู้ (Struggle) โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลอื่น (Yeager and Dweck, 2012) มีวินัยในตนเองสามารถกำหนดเป้าหมายและกำกับกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Dockterman and Blackwell, 2014) มีความต้องการ

เรียนรู้ในสิ่งที่ท้าทายความสามารถ เรียนรู้ในสิ่งที่ยังไม่เคยเรียนรู้และไม่กลัวความล้มเหลว เพราะมีแนวคิดที่ว่าความล้มเหลวนำมาซึ่งการเรียนรู้และพัฒนาเสมอ (Weiss and Fortus, 2013) การมีกรอบแนวคิดเพื่อการเติบโตเป็นพื้นฐานนำไปสู่คุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Stager, 2015; Clark and Sousa, 2018) และช่วงท้ายของหน่วยการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำเสนอผลงาน มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากครูผู้เรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกัน (Cundell and Sheepy, 2018) เกิดการเรียนรู้จากการสะท้อนประสบการณ์ (Dewey, 1933)

ด้านการจัดการทดสอบและติดตามผล ได้จัดให้มีการทดสอบก่อนและหลังเรียนทุกหน่วยการเรียนรู้เพื่อติดตามการพัฒนา ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา และเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพของผู้เรียน และเป็นข้อมูลย้อนกลับสำหรับผู้เรียนนำไปวางแผนพัฒนาดตนเอง (Sisadnangam, Kaenampompan, & Vilailuck, 2019) ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Watanakanjana, Trichan, Puapompong, and Rittiboonchai, 2021)

ด้านการจัดการสื่อสาร ระบบหรือแพลตฟอร์มได้ออกแบบมาเพื่อช่วยให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงเนื้อหาและสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลได้ง่าย (Miller and CohenMiller, 2019) ซึ่งคุณภาพของการสื่อสารมีส่วนสัมพันธ์กับความพึงพอใจของผู้ใช้ ช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปันข้อมูล และบูรณาการของผู้ใช้ระบบ (Wang & Chiu, 2011) นอกจากนี้การสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการโต้ตอบบนกระดานสนทนาช่วยให้ผู้เรียนมีเวลาเพียงพอในการตรวจสอบและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ปลุกฝังให้ผู้เรียนตระหนักรู้ในตนเองเกี่ยวกับกระบวนการสร้างความรู้ (Zidoun, Dehbi, Talea, and El Arroum, 2019; Lambropoulos, Faulkner, and Culwin, 2012)

4. รูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า รูปแบบได้พัฒนาโดยใช้แนวคิด ADDIE Model (Kurt, 2018) เริ่มจากการวิเคราะห์

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน การออกแบบและพัฒนา รูปแบบโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญประชุมกลุ่มย่อย นำไปทดลองใช้รูปแบบ แล้วนำรูปแบบที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงตามแนวทางอย่างเป็นระบบ (Allen, 2006) จึงทำให้รูปแบบมีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง สอดคล้องกับวิชาชีพ สหพงษ์ (Sahapong, 2020) ที่ได้พัฒนาสื่อมัลติมีเดียตามรูปแบบ ADDIE Model พบว่าสื่อมัลติมีเดียมีความเหมาะสมอยู่ระดับมากที่สุด เช่นเดียวกับพิสิฐ น้อยวงศ์คลัง (Noiwangklang, 2020) ที่ศึกษาพบว่า การออกแบบบทเรียนออนไลน์โดยใช้มาตรฐานการผลิตบทเรียนแบบเปิด ตามแนวคิดของ ADDIE Model ช่วยทำให้บทเรียนออนไลน์มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำรูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิดไปใช้จัดการเรียนการสอน ผู้สอนควรแนะขั้นตอนการเรียน วิธีแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

ระหว่างเรียนให้กับผู้เรียน เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจเตรียมความพร้อมและป้องกันการเลิกเรียนกลางคัน

2. การนำรูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิดไปใช้ ครูผู้สอนควรติดตามและตอบข้อความกับผู้เรียนในกระดานสนทนาออนไลน์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้แบบเป็นกันเอง มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และกระตุ้นเสริมแรงบวกให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้สำเร็จตามหลักสูตร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิดกับการจัดการเรียนการสอนผสมผสาน เพื่อนำผลการศึกษามาประยุกต์ใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนทักษะชีวิตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ควรมีการศึกษาการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้วยระบบออนไลน์แบบเปิด เพื่อให้การเรียนและการประเมินผลได้มาตรฐานเดียวกัน ผู้เรียนสามารถสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank) และนำไปใช้ในการเรียนต่อระดับที่สูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Ahmed, M. M., Sultana, N., Astri Dwi Jayanti, S., Mardoni, Y., and Helmiatin, H. (2021). Attitude towards entrepreneurship development courses of MOOCs. *Asian Association of Open Universities Journal*, 16(1), 129–141.
- Akwong, C. (2009). *A study of state problem and needs of using e-learning for teaching and learning of the lecturer and students in the Rajamangala University of Technology Krungthep*. Bangkok: The Rajamangala University of Technology. [In Thai]
- Allen, W. C. (2006). Overview and evolution of the addie training system. *Advances in Developing Human Resources*, 8(4), 430–441.
- Almelhi, A. M. (2021). Effectiveness of the ADDIE model within an E-learning environment in developing creative writing in EFL students. *Engl. Lang. Teach*, 14, 20–36.
- Anand, S. R. M., and Kallarakal, T.K. (2021). Covid-19 and students perception about MOOCs: A case of Indian higher educational institutions. *Interactive Technology and Smart Education*, 18(3), 450–474.
- Bairaksa, C., & Srichailard, P. (2020). The development of computer assisted instruction lessons by using think pair share techniques a case study of using Microsoft PowerPoint for Mathayomsuksa 1 students at Tessaban 2 Wat Saneha School (Samak Phol Padung). In V. Pinkaew (Ed.), *The 10th NPRU National Academic Conference*, Nakhon Pathom Rajabhat University: Fostering the King's Philosophy in Research and Sustainability Regional Development. Nakhon Pathom Rajabhat University. [In Thai]

- Bordoloi, R., Das, P. and Das, K. (2021). Perception towards online/blended learning at the time of Covid-19 pandemic: An academic analytics in the Indian context. *Asian Association of Open Universities Journal*, 16(1), 41–60.
- Brahmawong, C. (2013). Developmental testing of media and instructional package. *Silpakorn Educational Research Journal*, 5(1), 7–20. [in Thai]
- Caine, R. N., and Caine, G. (1991). *Making connections: Teaching and the human brain*. Alexandria, Va: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Calvani, A., Fini, A., Molino, M., & Ranieri, M. (2010). Visualizing and monitoring effective interactions in online collaborative groups. *British Journal of Educational Technology*, 41(2), 213–226.
- Cast, A. D., and Burke, P. J. (2002). A theory of self-esteem. *Social Forces*, 80(3), 1041–1068.
- Chabudboontarik, S., Suracitto, P. W., Rinrit, P. S., Namseethan, S., and Pengtham, C. (2022). ADDIE model – based development of digital media on world regions and historical development for Mathayomsuksa 3 students. *Journal of Srilanchang Review*, 8(2), 91–100. [In Thai]
- Cho, M.–H. (2012). Online student orientation in higher education: a developmental study. *Educ. Technol. Res.*, 60, 1051–1069.
- Churchill, D. (2017). *Using digital resources for learning in a learning activity*. Singapore: Springer Nature Singapore Pte Ltd.
- Clark, A., and Sousa, B. (2018). *How to be a happy academic*. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications Inc.
- Cohen, A., & Baruth, O. (2017). Personality, learning, and satisfaction in fully online academic courses. *Computers in Human Behavior*, 72, 1–12.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N.T. (1977). *Rural development participation: Concept and measure for project design implementation and evaluation*. New York: Cornell University.
- Cundell, A., & Sheepy, E. (2018). Student perceptions of the most effective and engaging online learning activities in a blended graduate seminar. *Online Learning*, 22(3), 87–102.
- Denmoree, P., Tachaphahapong, S. S., and Chandrachai, A. (2021). Development of Entrepreneurship 5.0 Program for Students through Online Learning by Using ADDIE Model. *Journal of Yala Rajabhat University*, 17(3), 54–63. [In Thai]
- Department of Curriculum and Instruction Development. (2000). *Manual of life skills development for primary students*. Bangkok: Department of Religious Affairs. [In Thai]
- Department of Mental Health. (2018). *News from newspaper about mental health “Oppressive!! Thai children bullying themselves rank 2nd after Japan*. Retrieved from <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=27511> [In Thai]
- Department of Mental Health. (2000). *Manual of life skills teaching for prevention drug in the primary school*. Bangkok: Express Transportation Organization of Thailand. [In Thai]
- Dewey, J. (1933). *How we think: A restatement of the relation of reflective thinking to the educative process*. DC Heath.

- Dockterman, D., and Blackwell, L. (2014). *Growth mindset in context content and culture matter too*. International Center for Leadership in Education. Retrieved from <https://kmhs.typepad.com/files/growthmindset-1.pdf>
- Draper-Rodi, J., Vogel, S., and Bishop, A. (2018). Design and development of an e-learning programme: An illustrative commentary. *International Journal of Osteopathic Medicine*, 29, 36–40.
- Easton, S. S. (2003). Clarifying the instructor's role in online distance learning. *Commun. EDUC*, 52, 87–105.
- Eisinga, R., Te Grotenhuis, M., and Pelzer, B. (2012). The reliability of a two-item scale: Pearson, Cronbach or Spearman-Brown?. *Int J Public Health*, 58(4), 637–42.
- Fisher, K., Kouyoumdjian, C., Roy, B., Talavera-Bustillos, V., and Willard, M. (2016). Building a culture of transparency. *Peer Review*, 18(1/2), 8.
- Grant, H., and Dweck, C. (2003). Clarifying achievement goals and their impact. *Journal of Personality and Social Psychology*, 85(3), 541–553.
- Gronlund, N.E., and Linn, R.L. (1990). *Measurement and evaluation in teaching*. (6th ed.) New York: MacMillan.
- Heng, P. (2018). *Royal volunteer spirit "We do good by heart"*. Retrieved from <https://www.posttoday.com/social/general/558992>
- Herrington, A., & Herrington, J. (2006). What is an authentic learning environment? In A. Herrington & J. Herrington (Eds.), *Authentic learning environments in higher education*. Hershey: Information Science Publishing.
- Hildrew, C. (2018). *Becoming mindset school: The powerful of mindset to transform teaching, leadership and learning*. New York, NY: Routledge.
- Hongsakul, B., Chitwattanakorn, T., and Jarujittipan, P. (2018). Management process for the protection of the rights and prevention of violence against children and women in Bangkok and vicinity. *Journal of MCU Social Science Review*, 7(3), 193–205. [In Thai]
- Jaggars, S. S., and Xu, D. (2016). How do online course design features influence student performance?. *Computers and Education*, 95, 270–284.
- Jongburanasit, S. (2019). The use of ADDIE model for the improvement and development of teaching and learning chinese language to conform with the learning in the 21st century. In *The 2nd National Conference on Humanities and Social Sciences*, August 5–6, 2019. Songchala: Songchala Rajabhat University, [In Thai]
- Judd, T., and Kennedy, G. (2010). A five-year study of on-campus internet use by undergraduate biomedical students. *Computers & Education*, 55(4), 1564–1571.
- Jung, I. (2011). The dimensions of e-learning quality: From the learner's perspective. *Educational Technology Research and Development*, 59(4), 445–464.
- Kaenchampa, A. (2517). *Self-esteem of child and youth in juvenile vocational training center*. (Master's thesis, department of social work, faculty of social administration, Thammasat University. [In Thai])
- Kim, Y., and Thayne, J. (2015). Effects of learner-instructor relationship-building strategies in online video instruction. *Distance EDUC*, 36, 100–114.

- Kintu, M. J., Zhu, C., and Kagambe, E. (2017). Blended learning effectiveness: The relationship between student characteristics, design features and outcomes. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 14(7), 2–20.
- Know Violence in Childhood. (2017). *Ending violence in childhood*. New Delhi, India: Know Violence in Childhood.
- Krongyudh, S., Chaimongkol, N., and Vatanasin, D. (2017). Influencing of life skills on mental health in early adolescents. *Journal of Nursing and Health Care*, 35(2), 54–62. [In Thai]
- Kurt, S. (2018). *ADDIE model: Instructional design*. Eeducational Technology. Retrieved from <https://educationaltechnology.net/the-addie-model-instructional-design/>
- Lambropoulos, N., Faulkner, X., and Culwin, F. (2012). Supporting social awareness in collaborative e-learning. *British Journal of Educational Technology*, 43(2), 295–306.
- Lazakidou, G., and Retalis, S. (2010). Using computer supported collaborative learning strategies for helping students acquire self-regulated problem-solving skills in mathematics. *Computers & Education*, 54(1), 3–13.
- Lee, Y., and Choi, J. (2011). A review of online course dropout research: Implications for practice and future research. *Educ. Technol. Res. Dev*, 59, 593–618.
- Loahajarassang, T. (2002). *Designing e-learning: Principle of design and create web for teaching and learning*. Chiang Mai: Chiang Mai University. [In Thai]
- Louwa, J., Brown, C., Muller, J., & Soudien, C. (2009). Instructional technologies in social science instruction in South Africa. *Computers & Education*, 53(2), 234–242.
- Marks, R. B., Sibley, S. D., and Arbaugh, J. B. (2005). A structural equation model of predictors for effective online learning. *Journal of Management Education*, 29(4), 531–563.
- Miller, M. V., & CohenMiller, A. S. (2019). Open video repositories for college instruction: A guide to the social sciences. *Online Learning Journal*, 23(2), 40–66.
- Miller, M. D., Linn, R., and Gronlund, N.E. (2013). *Measurement and assessment in teaching*. (11th ed.). NJ: Pearson Education.
- Ministry of Public Health. (1998). *Manual of supporting mental health in the secondary school for teachers*. Bangkok: The War Veterans Organization of Thailand. [In Thai]
- Musselman, J. G., Lock, C., Long, C., Loughran, S., and Saclolo, M. P. (2016). Design and implementation: Transparency and problem-based learning at St. Edwards University. *Peer Review*, 18(1/2), 28–30.
- Naseri, A., and Babakhani N. (2014). The effect of life skills training on physical and verbal aggression male delinquent adolescents marginalized in Karaj. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 116(2014), 4875–4879.
- Noiwangklang, P. (2020). Development of MOOCs in visual arts education for adult learners. *TLA Bulletin*, 60(1), 20–35. [In Thai]
- Nunan, D. (1997). Designing and adapting materials to encourage learner autonomy. In P. Benson and P. Voller (Eds.), *Autonomy and Independence in Language Learning*, 192–203. London: Longman
- Office of the Basic Education Commission. (2011). *Life skills development in basic education system*. Bangkok: The Agricultural Co-Operative Federation of Thailand, Ltd. [In Thai]

- Phirom, T. (2017). *A study and development of online courses with Moodle program for supporting learning activity in the 21st century, Case study: Plai Phraya Witthayakom School Krabi Province*. Bangkok: Ministry of Education. [In Thai]
- Pitrasathorn, P. (2002). *Here e-learning*. Bangkok: T.J. Book. [In Thai]
- Poompueng, K., and Sosongchion, A. (2004). *Manual of MOODLE users for teachers*. Nakhonrachasima: Suranaree University of Technology. [In Thai]
- Ratchatasomboon, W. (2022). Development of electronic equipment and circuit kits according to the professional certificate program, 1999 in the field of study mechatronics and robotics mechatronics field Samut Sakhon Technical College Mechatronics Field Samut Sakhon Technical College. *Vocational Education Central Region Journal*, 6(2), 91–106. [In Thai]
- Roblyer, M. D., Porter, M., Bielefeldt, T., and Donaldson, M. B. (2009). Teaching online made me a better teacher”: Studying the impact of virtual course experiences on teachers’ face-to-face practice. *J. Comput. Teach. Educ*, 25, 121–126.
- Ronna, C.T., and Laurie, C. (2003). Indexes of item-objective congruence for multidimensional items. *Int J Test*, 3(2), 163–71.
- Rosen, K. H. (2003). *Discrete mathematics and its applications*. Boston: McGraw Hill.
- Sahapong, T. (2020). Effect of developing the multimedia (ADDIE Model) to enhance the tradition and culture in the subject of development of electronics media for learning. *Journal of Technology Management Rajabhat Maha Sarakham University*, 7(2), 7–14. [In Thai]
- Sebastianelli, R., Swift, C., and Tamimi, N. (2015). Factors affecting perceived learning, satisfaction, and quality in the online MBA: A structural equation modeling approach. *Journal of Education for Business*, 90(6), 296–305.
- Simpson, O. (2018). *Supporting students in online, open and distance learning*. Routledge.
- Smith, M., and Firth, J. (2018). *Psychology in the classroom: A teacher’s guide to what works*. Oxon: Routledge.
- Srivipat, S. (2017). Development of protection and defense mechanisms for the children experiencing the household violence problems in Muang District, Buriram province. *Interdisciplinary management journal*, 1(1), 73–82. [In Thai]
- Stager, P. (2015). The power of growth mindset. *The Direct Support Workers Newsletter*, 4(9), 1–7.
- Surinya, T. (2015). The effects of self-esteem, anger control, coping behavior and attitudes toward the violence on aggressive behavior of Thai male adolescence. *Journal of Social Sciences and Humanities Research in Asia*, 21(2), 193–244. [In Thai]
- Thammathar, T. (2014). *E-learning: From theory to practice*. Bangkok: Office of the Higher Education Commission. [In Thai]
- Theanthong, M. (2011). *Designing and developing the computer lesson*. (3rd ed.). Bangkok: King Mongkut’s University North Bangkok. [In Thai]
- Tiyao, B., Valaisathien, P., and Harmontree, W. (2019). Volunteer spirit movement: The socialization of youth self-development in Bangkok metropolitan Region. *Journal of MCU Peace Studies*, 7, 67–78. [In Thai]

- Trust, T., and Pektas, E. (2018). Using the ADDIE model and universal design for learning principles to develop an open online course for teacher professional development. *J. Digit. Learn. Teach. Educ.*, 34, 219–233.
- United Nations International Children’s Emergency Fund [UNICEF]. (2001). “What is the life skills approach ?”, *Explore ideas articles, opinions, and research about teaching and learning*. Retrieved from <http://www.unicef.org/teachers/teacher/lifeskill/htm>
- United Nations International Children’s Emergency Fund [UNICEF]. (2016). *The impact of school violence on children. and guidelines for child–friendly schools*. Retrieved from <https://thailandunicef.blogspot.com/2016/09/violence-against-children-at-school.html>
- United Nations International Children’s Emergency Fund [UNICEF]. (2018). *An everyday lesson #ENDviolence in schools*. New York: UNICEF.
- Wang, H. C., and Chiu, Y. F. (2011). Assessing e–learning 2.0 system success. *Computers and Education*, 57(2), 1790–1800.
- Weiss, D., and Fortus, D. (2013). School, teacher, peers, and parents’ goals emphases and adolescents’ motivation to learn science in and out of school. *Journal of Research in Science Teaching*, 50(8), 952–988.
- World Health Organization [WHO]. (1997). *Life skill education for children and adolescents in school*. Geneva: World Health Organization.
- World Health Organization [WHO]. (2002). *World report on violence and health*. Geneva: World Health Organization.
- World Health Organization [WHO]. (2009). *Preventing violence by developing life skills in children and adolescents*. Retrieved from <https://apps.who.int/iris/handle/10665/44089>
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. (3rd ed.). New York: Harper and Row.
- Yeager, D., and Dweck, C. (2012). Mindsets that promote resilience: When Students believe that personal characteristics can be develop. *Educational Psychologist*, 47(4), 302–314.
- Yongphot, K. (2019). *Development of online learning lessons of history based on constructivist theory for Mathayomsuksa 1 students at Khaokalavittayakhom school*. Retrieved from <http://www.edu.nu.ac.th/th/info/stdresearch.php?page=12>
- Zidoun, Y., Dehbi, R., Talea, M., and El Arroum, F. Z. (2019). Designing a theoretical integration framework for mobile learning. *International Journal of Interactive Mobile Technologies (IJIM)*, 13(12), 152– 170.